

Nationaal Programma RES

Jaarplan 2020

Inhoudsopgave

1.	Inleiding: de RES en het Nationaal Programma RES.....	3
2.	De Kaders van het NP RES	5
	RES in het Klimaatakkoord	5
	Programmaplan (2019-2021)	5
	Begrotingsbrief 2020-2021.....	5
3.	De besturing van NP RES	6
	Bestuurlijk Overleg (BO)	6
	Opdrachtgevend Beraad (OGB).....	6
	Interbestuurlijk Management Team (IMT).....	6
	Programmaraad.....	6
	Uitvoeringstafel	6
	Voorgangsoverleg.....	7
4.	Doelen en activiteiten voor 2020	8
	Doelen	8
	Werken met kwartaalplanningen.....	10
5.	NP RES: de mensen.....	12
	Het NP RES als netwerkorganisatie	12
	Bijlage 1: Periodieke foto	14
	Procesmonitoring	14
	Periodiek het net ophalen	14
	Bijlage 2: Het realiseren van een adequaat appreciatieproces.....	15
	Mijlpalen in het appreciatieproces.....	15
	De analyse van het PBL.....	16
	Impactanalyse voor gas-, warmte- en elektriciteitsnet.....	16
	Verwerken van gegevens	17
	Analyse PBL in juni en juli dient meerdere doelen.....	17

1. Inleiding: de RES en het Nationaal Programma RES

In 2019 presenteerde het kabinet het nationale Klimaatakkoord. In datzelfde jaar werd het akkoord door onder andere gemeenten, provincies en waterschappen ondertekend. Daarmee is de belangrijke rol van de Regionale Energiestrategie (RES) in de energietransitie nu ook echt bekrachtigd: dertig energieregio's ontwikkelen, samen met maatschappelijke partners, bedrijfsleven, overheden en inwoners, een regionaal gedragen RES.

NP RES ondersteunt en verbindt

Op 1 juni 2020 zullen de dertig regio's de eerste versie van de RES opleveren: de concept-RES. Een spannend moment, want dit wordt een eerste proeve van een uitdagend meerjarig proces dat veel van alle betrokkenen vraagt.

Kern van de RES is dat het een 'bottom-upproces' is. Het Nationaal Programma RES (NP RES) speelt daarbij een ondersteunende en verbindende rol:

- Het ondersteunt de regio's bij het uitvoeren van de afspraken en het waarmaken van de doelstellingen die in het Klimaatakkoord zijn vastgelegd voor de RES.
- Het verbindt partijen, agendeert knelpunten en signaleert koppelkansen om de ambities te kunnen verwezenlijken.

In 2019 rondde het NP RES de 'kwartiermakersfase' af. De afspraken over de RES in het Klimaatakkoord zijn geland en er is met het NP RES een structuur opgezet, die het RES-traject van de dertig regio's kan dragen.

Het NP RES bouwt in 2020 voort op de ingeslagen weg. Het blijft de regio's ondersteunen, inspireren, stimuleren en faciliteren om de gezamenlijke landelijke opgaven van het Klimaatakkoord (voor de sectortafels Elektriciteit en Gebouwde Omgeving) te borgen in de RES'en. Waarbij onverkort geldt dat alle regio's uiteindelijk zelf eindverantwoordelijk zijn voor het opstellen van de RES.

Soms lopen alle regio's tegen eenzelfde knelpunt aan in het RES-proces. Het NP RES ziet het dan als zijn taak om dit te agenderen op de juiste tafels. De Programmaraad denkt gevraagd en ongevraagd mee over het agenderen en oplossen van knelpunten. Belangrijke plekken om knelpunten aan te kaarten zijn de voortgangsoverleggen, voortgevloeid uit het Klimaatakkoord, en het Opdrachtgevend Beraad (OGB). Knelpunten kunnen hier worden

geagendeerd. Mogelijke oplossingen worden dan zo goed mogelijk overgebracht naar de regio's.

De opdrachtgevers van het NP RES zijn:

- het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK);
- het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK);
- het Interprovinciaal Overleg (IPO);
- de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG);
- de Unie van Waterschappen (UvW).

Het NP RES onderhoudt nauw contact met deze opdrachtgevers, onder andere via de liaisons in het programmateam. Ook hier kunnen kwesties en barrières in het RES-traject aan de orde komen.

2. De Kaders van het NP RES

Het NP RES opereert binnen een aantal kaders. Sommige van deze kaders zijn resultaat van onderhandelingen in het Klimaatakkoord, andere heeft het NP RES samen met zijn opdrachtgevers vastgesteld.

RES in het Klimaatakkoord

In het Klimaatakkoord staat dat de landelijke opgaven voor Elektriciteit en Gebouwde Omgeving worden uitgevoerd in RES'en. De RES is een werkwijze én een instrument om regionaal gedragen keuzes te kunnen maken voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de verdeling van duurzame warmtebronnen voor de warmtetransitie in de gebouwde omgeving, en de daarvoor benodigde opslag en energie-infrastructuur.

De regio is het meest geschikte schaalniveau om de energietransitie te verbinden met andere opgaven in de fysieke leefomgeving en belangen tegen elkaar af te wegen. Een regionale aanpak vergroot bovendien de acceptatie en betrokkenheid van overheden, maatschappelijke partners en bewoners.

Programmaplan (2019-2021)

In 2019 is een meerjarig programmaplan opgesteld en vastgesteld in het OGB van het NP RES. Een klein en wendbaar team vormt de kern van het NP RES. Dit team heeft korte lijntjes met de regio en met relevante stakeholders. Daaromheen bevindt zich een flexibele schil van mensen vanuit onder andere de opdrachtgevers (ministeries van EZK en BZK, VNG, IPO en UvW), de netbeheerders, de Expertpool bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en de Participatiecoalitie. Zij werken allemaal mee aan de doelstelling en de ambitie van het NP RES: het ondersteunen van de regio's, zodat zij tijdig een concept-RES en RES 1.0 kunnen opleveren in een zorgvuldig en transparant proces, gericht op het halen van de doelen van het Klimaatakkoord.

Begrotingsbrief 2020-2021

In 2019 is de begrotingsbrief opgesteld met hoofdlijnen van doelen-inspanningen voor 2020-2021.

3. De besturing van NP RES

Bestuurlijk Overleg (BO)

Besluitvorming over de uitvoering van de RES'en vindt plaats in het BO Klimaat en Energie, bestaande uit de minister van EZK en de bestuurders van de Koepels. Het BO komt circa vier keer per jaar bij elkaar. Het OGB (zie hieronder) bereidt het RES-onderdeel voor.

Opdrachtgevend Beraad (OGB)

Het OGB, bestaande uit de directeuren-generaal (DG's) van de ministeries van EZK en BZK, en de directeuren van VNG, IPO en UvW, komt vier tot zes keer per jaar bij elkaar om op strategisch niveau sturing te geven aan het NP RES. Het OGB bewaakt de voortgang van het NP RES, lost eventuele knelpunten op en bewaakt de samenhang met andere (interbestuurlijke) trajecten. Leden van het OGB worden tweewekelijks per mail geïnformeerd.

Interbestuurlijk Management Team (IMT)

Ambtelijke vertegenwoordigers van de ministeries van EZK en BZK, VNG, IPO en UvW vormen samen het IMT. Zij komen circa driewekelijks bij elkaar om op tactisch niveau de koers en de voortgang van het NP RES te bespreken en signalen uit de eigen achterban in te brengen.

Programmaraad

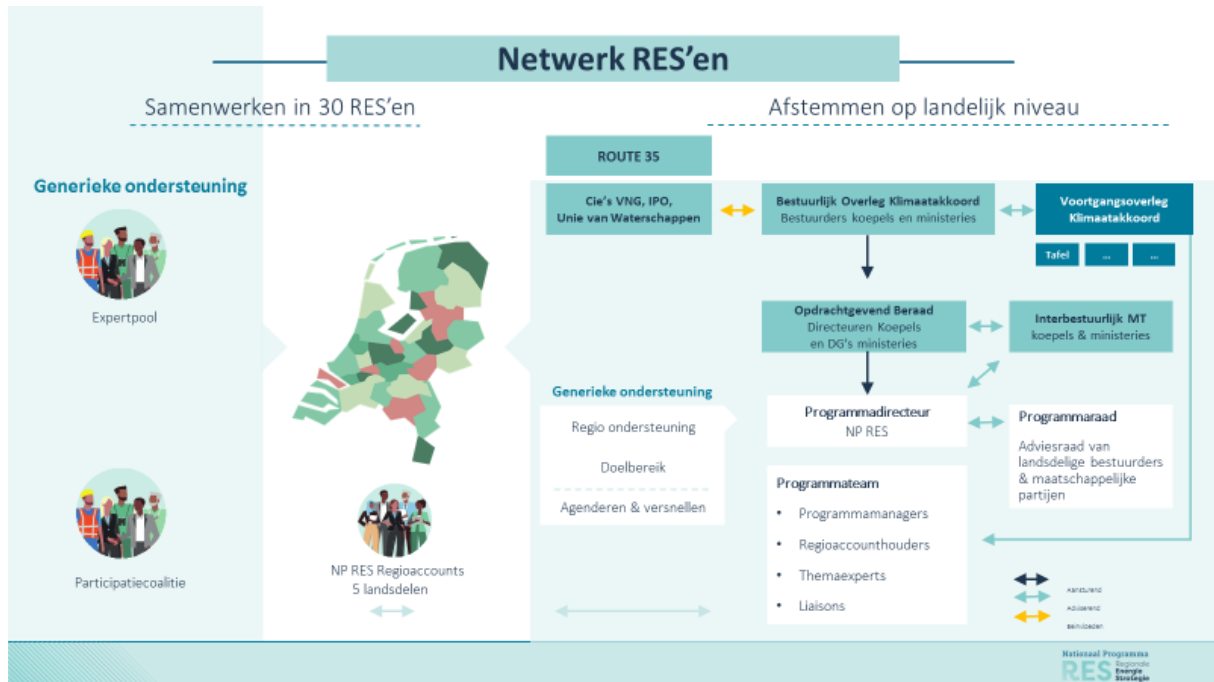
In de Programmaraad zitten vertegenwoordigers van landelijke organisaties en bestuurlijk afgevaardigden uit de regio. De leden van de Programmaraad kunnen het NP RES gevraagd en ongevraagd advies geven. Zij reiken regio-overstijgende oplossingen en interventies aan voor de totstandkoming en de uitvoering van de RES'en. De gevarieerde samenstelling van de Programmaraad garandeert dat het NP RES en het RES-proces vanuit verschillende invalshoeken worden beschouwd.

Uitvoeringstafel

De directeur van het NP RES neemt deel aan de uitvoeringstafels Elektriciteit en Gebouwde Omgeving.

Voortgangsoverleg

De directeur van het NP RES neemt deel aan het voortgangsoverleg van het Klimaatakkoord.

4. Doelen en activiteiten voor 2020

In 2020 richt het NP RES zich op de volgende doelstellingen en resultaten:

Doelen

- Regio's informeren over het belang van de energietransitie.
- Ondersteunen van de RES'en, zodat een beweging op gang komt in de dertig regio's.
- Faciliteren van regio's door generieke kennisproducten en hulpmiddelen te ontwikkelen voor het opstellen van de RES.
- Specifiek ondersteunen van de regio's bij het opstellen van de RES, via regio-accounthouders, thema-experts, community of practice en een expertpool.
- Het periodiek (in ieder geval voorjaar 2020 en winter 2020/2021) kennisnemen en leren van de voortgang in de regio's door een 'foto' (stand van zaken) van de RES.
- Ondersteunen van het appreciatieproces van de dertig RES'en in juni 2020 en maart 2021.
- Stimuleren van kennisuitwisseling tussen de regio's onderling en tussen de regio's en landelijke organisaties.
- Het verbinden van de beweging in de dertig regio's met de uitvoeringstafels Elektriciteit en Gebouwde Omgeving van het Klimaatakkoord.

De dertig RES-regio's bieden het NP RES op 1 juni 2020 een concept-RES aan en op 1 maart 2021 een RES 1.0. Het NP RES zorgt voor appreciatie en doorrekening daarvan door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Het NP RES levert bovendien periodiek inzicht via 'de foto'. De foto kan leiden tot het agenderen van knelpunten op de uitvoeringstafels, bij het Rijk of de Koepels.

Om deze doelen te kunnen behalen, werkt het NP RES in 2020 (doorlopend naar 2021) onder andere aan het volgende:

Bekendheid over RES'en vergroten, agenderen van knelpunten en versnellen door koppelkansen

De randvoorwaarden voor de regio's moeten goed op orde zijn en eventuele belemmeringen moeten tijdig worden aangepakt, geagendeerd en verholpen, zodat de doelen van de RES in relatie tot de afspraken in het Klimaatakkoord zo goed mogelijk worden bereikt. De focus ligt op het leggen van verbindingen tussen de RES'en en andere (klimaat)programma's, om te kijken waar koppelkansen liggen en die waar mogelijk te benutten. Hierin spelen de thema-expert en de liaisons een cruciale rol, gevoed vanuit de regio's en de analyse van het PBL. Door

korte lijnen tussen de verschillende opdrachtgevers, netbeheerders, uitvoeringstafels en het voortgangsoverleg komen knelpunten uit de dertig RES'en snel op de juiste plekken terecht.

Belangrijke activiteiten:

- Inhoudelijke afstemming met andere (klimaat)programma's: Programma Aardgasvrije Wijken (PAW), Expertise Centrum Warmte (ECW), Verbetering van de Informatievoorziening voor de Energietransitie (Vivet), Nationale Omgevingsvisie (NOVI), Interbestuurlijk Programma (IBP), NP Energie Hoofdstructuur, Omgevingswet, Deltacommissaris, Lokale Democratie in Beweging, Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL), Infrastructuurverkenning 2030-2050.
- Vormgeven van samenwerking en optimale afstemming met de Rijksoverheid om de opwekpotentie in de regio's te vergroten.
- Knelpunten in wet- en regelgeving signaleren en deze op de juiste tafels agenderen voor de voortgang van de RES'en.
- Strategische communicatie versterken, zodat de RES'en zich gesteund voelen in de opgave.

Kennis en ondersteuning

Kennis voor en ondersteuning van de regio is gericht op het ondersteunen van de dertig regio's bij het opstellen van de concept-RES en de RES 1.0. Elke regio heeft een RES-coördinator. Zij zijn de eerste aanspreekpunten in de regio's, samen met de bestuurlijke trekkers. De regio-accounthouders hebben korte lijnen in en met de dertig regio's. Zij weten als geen ander wat er speelt en leeft. Het is belangrijk dat regio-accounthouders en regio's proactief kennis met elkaar uitwisselen.

Belangrijke activiteiten:

- Samen met de regio's bijeenkomsten organiseren en leernetwerken opstellen om elkaar te ondersteunen en van elkaar te laten leren.
- Regio's ondersteunen met kennis, kunde en capaciteit voor regionale participatieprocessen op de volgende thema's: ruimte, systeemefficiëntie, data en monitoring, financieringsarrangementen, communicatie, proces en organisatie.
- Helder inzicht geven in de voortgang van de RES'en in de verschillende regio's door deze kwalitatief te monitoren via de regio-accounthouders in aanloop naar de concept-RES en de RES 1.0 (foto).

- Aanvullende activiteit: het procesmatig, organisatorisch en logistiek ondersteunen van R35¹ richting de regio's in 2020 (concept-RES) en 2021 op weg naar de RES 1.0 (producten, bijeenkomsten, locaties).

Doelbereik stimuleren

Doelbereik stimuleren is gericht op het in alle regio's van onderop waarmaken van de landelijke ambities uit het Klimaatakkoord voor de RES. De regio's moeten dit zelf doen. Tegelijkertijd moeten de inspanningen van de dertig regio's samen optellen tot de landelijke ambities. Doel van het appreciatieproces is om via de concept-RES, RES 1.0, RES 2.0, etc., stapsgewijs toe te werken naar de ambities voor 2030 en 2050 in alle regio's. Het appreciatieproces brengt periodiek en objectief de haalbaarheid en uitvoerbaarheid in beeld van de ambities in de regio's in relatie tot de landelijke doelstellingen. Daarbij voedt het de dertig regio's met informatie die helpt bij het zetten van volgende stappen in het RES-proces. Ook hier is het doel om daarbij van elkaar te leren.

Belangrijke activiteiten:

- Het versnellen van de analyse door het organiseren van het uniform aanleveren van de dertig RES'en bij het PBL. Door deze versnelling heeft het PBL minder doorlooptijd nodig. Hierdoor kan het NP RES de PBL-analyse vanaf 1 augustus 2020 terugkoppelen naar de regio's, zodat zij de analyse kunnen verwerken in de RES 1.0.
- Inrichting en uitvoering van een adequaat appreciatieproces voor zowel de concept-RES als de RES 1.0
- Gesignaleerde knelpunten in de totstandkoming van de concept-RES en de RES 1.0 komen tijdig op de juiste nationale tafels, zodat de knelpunten weggenomen kunnen worden.

Werken met kwartaalplanningen

Het jaarplan 2020 is opgesteld aan de hand van hoofdlijnen. Het feitelijke werk wordt met het programmamanager team gepland per kwartaal. Het programmamanager team bewaakt de planning en stuurt waar nodig bij.

¹ Route naar 35 of R35 is een verdelingssystematiek die wordt opgesteld door de decentrale overheden. Wanneer tijdig afgerond, zal deze systematiek in werking treden als blijkt dat de concept-RES'en, na de PBL-analyse, niet optellen tot 35TWh in 2030.

Elk kwartaal wordt door NP RES aan het OGB gerapporteerd over de behaalde resultaten.

Op hoofdlijnen ziet de jaarplanning er als volgt uit:

Maand	Regio ondersteuning	Doelbereik realiseren	RES Agendering	Thema's
Januari	9 en 10: CoP Foto	23 en 28: Invullijsten afstemmen	20: Programmaraad: Jaarprogrammering & Foto RES	Expertessie Ruimte & systeemefficiëntie VIVET en RES
Februari	RES Coördinatoren dag	Invul tool RES tbv PBL opstellen	14: Uitvoeringstafel Elektriciteit 19: Voortgangsoverleg	Data: botsproef DSO Zeeland
Maart	Foto gesprekken		Uitvoeringstafel Gebouwde Omgeving	RES & MER Data: botsproef DSO Zeeland
April	Foto gereed CoP Bestuursbijeenkomst	Invul tool RES gereed Oefenen invullen tool	3: Uitvoeringstafel Elektriciteit 9: voortgangsoverleg 20: Programmaraad: Foto RES en Appreciatieproces	
Mai	Ondersteuning invullen tool RES	Voorbereiding Analyse PBL Gesprekscyclus duldingsgesprekken zomer		
Juni	1 juni concept RES CoP RES Coördinatoren dag	Analyse door PBL	12: Uitvoeringstafel Elektriciteit	
Juli		Analyse door PBL	6: Programmaraad: eerste lijnen analyse PBL	
Augustus	30 Duldingsgesprekken Analyse RES	Opstellen Advies NP RES Analyse PBL Koepels, departementen en partners Informeren analyse		
September	Duldingsgesprekken analyse RES Peer-to-Peer Bestuursbijeenkomst	Opstellen Advies NP RES Analyse PBL Koepels, departementen en partners Informeren analyse	7: Programmaraad: Advies Concept RES door NP RES 25: Uitvoeringstafel Elektriciteit BO	
Oktober		1 okt PBL Analyse en Advies NP RES gereed	5: Programmaraad (opt) Uitvoeringstafel Gebouwde Omgeving	
November		Evaluatie analyse PBL	6: Uitvoeringstafel Elektriciteit	
December			7: Programmaraad: proces RES 1.0	

5. NP RES: de mensen

Het NP RES als netwerkorganisatie

Het NP RES-team is klein en flexibel en bestaat uit mensen afkomstig van gemeente, Omgevingsdienst, waterschap, provincie, departement of koepelorganisatie. Binnen het NP RES opereren zij 'white label', met uitzondering van de liaisons. Alle NP RES'ers zijn intrinsiek begaan met de energietransitie en hebben, naast inhoudelijke kennis, ook veel contacten in het speelveld.

Het **management** ligt bij de programmadirecteur, de twee programmamanagers en de programmasecretaris.

De vijf **regio-accounthouders** zijn het gezicht van het NP RES in een aantal RES-regio's. Zij brengen informatie, hebben zicht op wat er speelt in de regio's en halen vragen en/of knelpunten op.

De **thema-experts** houden zich bezig met voor de RES cruciale aspecten: ruimtelijk beleid, data en monitoring, systeemefficiëntie en proces en organisatie, communicatie, warmte, participatie, en financiering. Deze thema's groeien mee met het RES-proces in de regio's.

De **liaisons** zorgen voor korte communicatielijnen tussen het NP RES en zijn opdrachtgevers (EZK, BZK, VNG, IPO en UvW). Omdat efficiëntie van het energiesysteem van cruciaal belang is, heeft het NP RES-team ook een liaison voor de netbeheerders.

De programmasecretaris, programmaondersteuner, communicatieadviseur en communitymanager zorgen dat de informatiekkanalen en -stromen binnen en buiten het NP RES op orde zijn.

Het team bestaat per 1 januari 2020 uit de volgende mensen:

Programmamanagement, Communicatie en Ondersteuning:

1. Kristel Lammers	directeur NP RES
2. Karen Arpad-Jongsma	plaatsvervangend directeur en programmalijnmanager regio-ondersteuning
3. Marjon Bosman	programmalijnmanager doelbereik
4. Tom Fabri	programmasecretaris RES

5. Alexandra Toor	programmaondersteuner
6. Nicky Struijker Boudier	strategische communicatie en woordvoering
7. Maarten van Leeuwen	adviseur online community
8. Laura van Esterik	communicatieadvies

Regionale Accounthouders:

1. Huri Shahin	regio-accounthouder West
2. Ruth Noorduyn	regio-accounthouder Midden
3. Bart van Aalst	regio-accounthouder Noord
4. Gerriëtte Mollink	regio-accounthouder Oost
5. Alfredo Verboom	regio-accounthouder Zuid

Thema-experts

1. Mirjam Beekman-Eikenaar	thema-expert uitvoering en financieringsarrangementen
2. Lennart Lalieu	thema-expert systeemefficiëntie
3. Theo Overduin	thema-expert data en monitoring
4. Gerrie Fenten	thema-expert ruimte
5. Huri Sahin	thema-expert participatie volksvertegenwoordigers
6. Nicky Struijker Boudier	thema-expert communicatie
7. Alfredo Verboom	thema-expert warmte

Community of Practice

1. Ruud Schuurs	procesbegeleider

Liaisons:

1. Milou van Mourik	ministerie van Economische Zaken en Klimaat
2. Sandra Kessels	ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
3. Harm Luisman	netbeheerders
4. Theo Overduin	IPO
5. Reinier Romijn	Unie van Waterschappen
6. Josee van Linschoten	VNG
7. Milan Assies	ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Expertpool

1. Theo van Bruggen	RVO

Bijlage 1: Periodieke foto

In dertig RES'en wordt gewerkt aan de totstandkoming van de concept-RES, maar vooral ook aan het ontwikkelen van een duurzame manier van regionaal samenwerken tussen gemeente(n), provincie(s), waterschap(pen), netbeheerders en maatschappelijke organisaties.

Procesmonitoring

Het feit dat de RES'en in dertig regio's van onderop ontstaan, betekent dat het opstellen van de concept-RES en het organiseren van de regionale samenwerking op dertig verschillende manieren gebeurt. De keuzes voor de inrichting van het proces worden immers regionaal gemaakt, passend bij bijvoorbeeld de regionale opgave, context, historie, verhoudingen, cultuur, werkwijze en kennis.

Om zicht te houden op hoe de ontwikkeling in alle regio's verloopt, vindt procesmonitoring plaats via de regionale accounthouders. Zij volgen daarbij de hoofdlijnen van de handreiking, waarbij verschillende elementen in het opstellen van de concept-RES en het organiseren van duurzame regionale samenwerking de revue passeren. Dit levert een generiek beeld op van de ontwikkeling van de RES'en. Bovendien laat het zien waar interessante voorbeelden te vinden zijn in de regio's. Er is een enorme variëteit aan aanpakken, werkwijzen, tools en vormen van participatie. Die verdienen allemaal waardering. Het in een simpele tabel of grafiek weergeven hoe een regio ervoor staat, doet geen recht aan de complexiteit van de energietransitie.

Het is van belang dat de regio-accounthouders goed zicht hebben op de dagelijkse praktijk in de dertig RES'en, zodat ze ook tussentijds weten hoe het met de regio's gaat en tijdig eventuele knelpunten kunnen signaleren.

Periodieke het net ophalen

In maart 2019 hebben de accounthouders van het Interbestuurlijk Programma (IBP) een eerste foto gemaakt van de dertig RES'en.

In december 2019 zijn de regio-accounthouders van het NP RES in gesprek gegaan met de RES-coördinatoren van de dertig regio's aan de hand van een vragenlijst. Op basis van één gesprek met elk van de RES-coördinatoren is de foto van december 2019 opgesteld.

De volgende foto's staat gepland voor april 2020 en winter 2020.

Bijlage 2: Het organiseren van een adequaat appreciatieproces

Doel van het appreciatieproces is het monitoren en op waarde schatten van de voortgang van het RES-proces op weg naar het behalen van de doelstellingen van het Klimaatakkoord. Het appreciatieproces kijkt naar verschillende aspecten van het RES-proces, zoals de hoeveelheid hernieuwbare opwek en het maatschappelijk draagvlak, maar ook naar de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de voorgestelde plannen.

Het appreciatieproces bestaat uit meerdere onderdelen:

- de analyse van het PBL voor de individuele regio's;
- de geaggregeerde analyse van het PBL op landelijk niveau;
- het advies van het NP RES aan de regio's.

Het PBL gebruikt voor zijn analyse de afwegingskaders uit de Handreiking 1.1. Deze afwegingskaders zijn opgesteld in nauwe samenwerking met opdrachtgevers, maatschappelijke partners en regio's. Het PBL voert de analyse van de concept-RES uit in juni en juli 2020. Vervolgens bespreekt het NP RES de analyse met de regio's. Daarnaast gaat het NP RES in gesprek met opdrachtgevers en Programmaraad om een advies te kunnen maken. Op basis van de analyse en de gesprekken stelt het NP RES het advies op. Het NP RES levert dit advies vervolgens op 1 oktober op aan het OGB. Op dat moment zal het PBL de analyse ook geaggregeerd naar landsniveau presenteren.

Mijlpalen in het appreciatieproces

De appreciatie is een onderdeel van het ontwikkelproces van de partijen die betrokken zijn bij de RES. Het is geen beoordeling van goed of fout, maar geeft zicht op wat goed gaat in de regio, wat ten opzichte van andere regio's beter gaat, en waar knelpunten zitten. De analyse van het PBL zal met een bandbreedte aangeven of de 35 TWh met een zekere mate van waarschijnlijkheid voor 2030 gehaald zal worden. Daarnaast zal de analyse inzicht geven in het proces in de regio's.

Het Klimaatakkoord markeert een aantal mijlpalen voor de RES'en:

- 1 juni 2020: deadline aanleveren van de concept-RES. Hierop volgt een PBL-analyse en NP RES-advies.
- 1 maart 2021: deadline aanleveren van de RES 1.0. Hierop volgt een PBL-analyse en NP RES-advies.
- Vanaf dat moment: tweejaarlijkse herijking van de RES'en met telkens PBL-analyse en NP RES-advies.

De belangrijkste spelers rond bovenstaande mijlpalen zijn de dertig RES-regio's (uitvoerend), het NP RES (ondersteunend en faciliterend), het PBL (onafhankelijke analyse) en het OGB (kaderstellend en richtinggevend).

De analyse van het PBL

Zoals gezegd, maakt het PBL een analyse van de concept-RES en van de RES 1.0.

In juni en juli 2020 rekt het PBL de op 1 juni ingeleverde concept-RES'en door op kwantiteit voor hernieuwbare elektriciteit op land en duurzame warmte. Met deze kwantitatieve doorrekening laat het PBL, in de vorm van een bandbreedte, met een bepaalde mate van waarschijnlijkheid zien wat de regio's kunnen opwekken in TWh. Zo wordt duidelijk of hiermee het doel van de tafel Elektriciteit (35 TWh) binnen handbereik ligt. De regio's en ook het PBL zullen hierbij aangeven welke belemmeringen het bereiken van de ambities mogelijkserwijs in de weg staan.

Naast deze kwantitatieve doorrekening, voert het PBL ook een kwalitatieve analyse uit voor de overige afwegingskaders: ruimtegebruik, maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak en energiesysteemefficiëntie, zoals beschreven in de handreiking 1.1. Deze kwalitatieve analyse geeft inzicht in haalbaarheid, uitvoerbaarheid, draagvlak, systeemefficiëntie en ruimtelijke inpassing van het voorstel in de regio.

Het PBL zal de analyse aggregeren naar landelijk niveau, waarmee een totaalbeeld ontstaat van de ruimtelijke inpassing, de impact voor het netwerk en het maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak in deze fase van de RES. Deze inzichten verwerkt het PBL in een publicatie die in oktober 2020 zal verschijnen.

Het PBL stelt voor de analyse een lijst van indicatoren op per element van het afwegingskader. Dit stemt het PBL af met het NP RES. Het NP RES zorgt voor afstemming met relevante stakeholders.²

Impactanalyse voor gas-, warmte- en elektriciteitsnet

Met hulp van de netbeheerders voeren alle regio's impactanalyses uit om te berekenen welke effecten de RES-scenario's hebben op de infrastructuur en of de benodigde en voorgestelde maatregelen wel mogelijk zijn, gezien capaciteit, opslag etc. Dit proces is in meerdere regio's al gestart. Ook ontwikkelingen rond elektrisch vervoer, industrie en landbouw worden daarin

² De RES-regio's, het Rijk, de Koepels van de decentrale overheden, Netbeheer Nederland (NBNL), EnergieNederland/NVDE, de Participatiecoalitie, andere klimaatprogramma's, de Programmaraad van het NP RES, de uitvoeringstafels en het voortgangsoverleg.

meegenomen, aangezien die ook effect hebben op de infrastructuur. Doel is dat rond maart 2020 alle regio's in ieder geval één keer doorgerekend zijn. Hiervoor worden 'invulformulieren-netimpact' gebruikt die het NP RES samen met de netbeheerders heeft ontwikkeld.

Verwerken van gegevens

Om de regio's zo weinig mogelijk te belasten met het aanleveren van gegevens voor de PBL-analyse, ondersteunt het NP RES de regio's bij het ophalen van de gewenste informatie uit de RES'en. Hiervoor wordt een generieke digitale tool ontwikkeld die herbruikbaar is bij de RES 1.0 en verder. De concept-RES is en blijft het brondocument.

Er zijn drie opties voor het gebruik van de tool:

- Regio's vullen zelf de informatie in de tool in.
- NP RES en regio's vullen samen de informatie in de tool in (invulondersteuning op locatie).
- NP RES vult de informatie in de tool in en legt het de regio voor ter verificatie en voor akkoord.

Voor de PBL-analyse zullen verschillende vormen van input gebruikt worden.

- Invulformulier impactanalyse
 - Opgesteld door NP RES, Netbeheer Nederland en PBL.
 - Dit formulier is gereed. Informatie is eind 2019 bij regio's opgevraagd.
- Tool PBL van de vier afwegingskaders³
 - Opgesteld door PBL en NP RES met een check van de RES-regio's, opdrachtgevers en partners van NPRES.
 - Dit is eind maart 2020 gereed.
- Concept-RES
 - Opgesteld door de regio's.
 - 1 juni 2020 gereed.

Analyse PBL in juni en juli dient meerdere doelen

De analyse van het PBL wordt voor verschillende doeleinden gebruikt.

³ Kwantiteit wat betreft elektriciteit en warmte, ruimtegebruik, bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak, energiesysteemefficiëntie.

- Inzicht geven in de verdeling van de 35 TWh voor de Koepels en R35.
- Analyse geven van de vier afwegingskaders op landsniveau in publicatie van PBL in oktober.
- Advies voor de regio's dóór de regio's en NP RES.
- Monitoring voor de Klimaat- en Energieverkenning (KEV) van het PBL (november) en voor de programmalijn Doelbereik van het NP RES.
- Kansen en belemmeringen in beeld brengen voor programmalijn Agenderen en Versnellen van NP RES, de uitvoeringstafels en opdrachtgevers.

Van analyse naar advies

In deze fase moeten verschillende stappen worden doorlopen. Soms gebeurt dat gelijktijdig. Op dit moment voorziet het NP RES de volgende stappen.

- **Hoor en Wederhoor**

Er wordt onderzocht of het nodig of wenselijk is voor regio's en het PBL om tijdens de analysefase in juni en juli spreekuren in te lassen voor extra vragen of toelichting van regio's.

- **Duiding PBL-analyse in de regio**

Het NP RES zal de uitkomsten uit de analyse (bestuurlijk en/of ambtelijk) toelichten in de regio. Daarbij komen verschillende vragen aan de orde. Herkent de regio het beeld dat uit de analyse komt? Zo nee, wat niet? Hoe is dat verschil ontstaan? Wat betekent de analyse voor het vervolg richting RES 1.0? Wat moet de regio daarvoor doen, wat heeft de regio daarvoor nodig en van wie?

- **Peerreview tussen regio's**

De uitkomsten van de PBL-analyse worden gebruikt als startpunt voor peerreviews, met als doel elkaar te stimuleren en van elkaar te leren. Op inhoud, proces, maar ook op kansen en kwetsbaarheden. Het NP RES organiseert een of meer bijeenkomsten waarin de coördinatoren van de RES-regio's de PBL-analyse bespreken en collegiaal advies aan hun collega's geven. Hierbij wordt, rekening houdend met de specifieke context in de regio, bekeken in hoeverre de concept-RES ambitieus, realistisch en realiseerbaar is. En in hoeverre er al een afweging heeft plaatsgevonden op ruimtelijke inrichting, bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak en systeemefficiëntie. Er wordt een beperkt aantal aanbevelingen gedaan om de concept-RES te versterken naar een RES 1.0. Hoe de peerreviews vorm krijgen, wordt nog verder uitgewerkt.

Duiding en draagvlak geaggregeerd over dertig regio's

Iedere partij kijkt straks in eerste instantie vanuit het eigen perspectief naar de uitkomsten van de analyse en het advies van het NP RES over de concept-RES. Hoe verhoudt de analyse zich tot 'mijn behoefte, mijn belang, mijn ambitie, mijn verwachting'? Eén ding weten we zeker: de concept-RES'en kunnen nooit voldoen aan de optelsom van uitgesproken en onuitgesproken verwachtingen bij alle partijen. Het is een eerste stap op weg naar het waarmaken van de klimaatambities, onaf en niet volmaakt. Waarbij het voor alle betrokkenen een uitdaging is om wat er straks ligt te 'waarderen' en niet te beoordelen of veroordelen. Het vraagstuk is te complex om in één keer in zijn volle omvang te doorgronden. Het is van groot belang om de tafels van het Klimaatakkoord, maatschappelijke partners en anderen mee te nemen in dit proces.

De analyse van het PBL en de resultaten van de peerreviews vormen input voor het NP RES voor het conceptadvies aan de regio's, dat wordt besproken in het Opdrachtgevend Beraad.

De volgende punten zijn nog in ontwikkeling:

- Route 35 (R35): hier zijn de Koepels mee bezig.
- Interventieladder: ontwikkelen de Koepels samen met het Rijk.